

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง ศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ผู้วิจัยดำเนินการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จำแนกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของประชากร

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า บรรณารักษ์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศของมหาวิทยาลัย ราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 70.97 และเพศชาย มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 29.03 มีอายุเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 48.39 รองลงมา คือ บรรณารักษ์มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 35.48 และบรรณารักษ์มีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.13 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 77.42 รองลงมา คือ ระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 และมีเพียงส่วนน้อยที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 9.68 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 11-13 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 29.03 รองลงมา คือ ประสบการณ์การทำงานระหว่าง 4-6 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 22.58 ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 19.36 ประสบการณ์การทำงานระหว่าง 7-10 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.13 และประสบการณ์การทำงาน 13 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จำนวน 10 คน ร้อยละ 32.26 รองลงมา คือ บรรณารักษ์สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 29.03 บรรณารักษ์สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 25.81 และบรรณารักษ์สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90

5.1.2 ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตก ที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านประกอบด้วยด้านระบบงานการบริการยืม-คืน ด้านประโยชน์การใช้งาน ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ ด้านระบบงานการสืบค้น และด้านระบบงานบรรณานุกรมสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.2.1 ด้านระบบงานการบริการยืม-คืน

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบประวัติรายการค่าปรับ การจ่ายเงิน การให้ส่วนลดได้ สามารถกำหนดสิทธิการให้บริการยืม-คืนได้หลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสมของแต่ละห้องสมุด รวมถึงการกำหนดค่าปรับ การบล็อกสมาชิก สามารถตรวจสอบรายละเอียดข้อมูลการยืม-คืนของผู้ใช้ขณะที่ให้บริการยืม-คืนทันที ให้บริการจองสำหรับรายการที่ผู้ใช้ต้องการได้ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดเก็บระเบียบข้อมูลสมาชิก โดยไม่จำกัดความยาวในการจัดเก็บข้อมูลและสามารถรองรับเลขบาร์โค้ดรหัสสมาชิกของผู้ใช้ได้ทั้งตัวเลข และตัวอักษร

5.1.2.2 ด้านประโยชน์การใช้งาน

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บูรณาการระบบงานของห้องสมุดให้ทำงานร่วมกันได้ รองลงมา คือ สามารถสืบค้นเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอื่น ๆ ได้ มีระบบการจัดทำรายงานทำให้สามารถตรวจสอบสถิติ การปฏิบัติงาน และการให้บริการได้ การลดภาระการทำงานและการให้บริการของบรรณารักษ์ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การค้นหาข้อมูลได้สะดวกรวดเร็วจากข้อมูลที่ได้

5.1.2.3 ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยรายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การถ่ายข้อมูลออกและนำเข้าข้อมูลระบบบรรณานุกรมได้โดยสะดวก รองลงมา คือ มีรูปแบบ Work form ในการลงรายการข้อมูลหลากหลายตามประเภทของทรัพยากร การป้องกันการนำเข้าข้อมูลระเบียบที่ซ้ำกับในฐานข้อมูล การลงรายการข้อมูลได้หลายภาษาในฐานข้อมูลเดียวกัน รองรับบาร์โค้ดของหนังสือได้ทั้งตัวเลขและตัวหนังสือ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถกำหนดไม่ให้แสดงข้อมูลในหน้าจอ OPAC กรณีที่มีการลงรายการยังไม่สมบูรณ์หรือยังไม่พร้อมให้แสดงผลได้

5.1.2.4 ด้านระบบงานการสืบค้น

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แสดงประวัติรายการคำที่สืบค้นและสามารถเรียกดูเพื่อนำมาสืบค้นอีกครั้งได้ รองลงมา คือ สืบค้นข้อมูลได้หลายภาษาในฐานข้อมูลเดียวกัน และการสืบค้นคำสำคัญ จะปรากฏแถบสีหรือเน้นสีในคำค้นเพื่อให้เห็นชัดเจน แสดงผลข้อมูลได้มากกว่า 1 หน้าจอ เลือกข้ามไปหน้าที่ต้องการได้ กำหนดขอบเขต เพื่อจำกัดการค้นหาได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่ต้องเริ่มใหม่ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถสืบค้นเชื่อมโยงไปยังฐานข้อมูลห้องสมุดอื่น ๆ ได้มากกว่า 1 ห้องสมุดจากการสืบค้นครั้งเดียว

5.1.2.5 ด้านระบบงานบรรณนิเวศ

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การถ่ายข้อมูลออกและนำเข้าข้อมูลระเบียบบรรณานุกรมด้วยเพิ่มข้อมูลมาตรฐาน MARC ISO 2709 ได้สะดวก รองลงมา คือ สร้างระเบียบข้อมูลจาก Work form ในลักษณะออฟไลน์ ลงรายการข้อมูลได้หลายภาษา การสืบค้นจากชื่อวารสารจะแสดงรายชื่อบทความให้ทราบภายใต้วารสารชื่อเรื่องเดียวกัน ป้องกันการนำเข้าข้อมูลระเบียบที่ซ้ำกันในฐานข้อมูล ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ป้องกันการนำเข้าข้อมูลระเบียบที่ซ้ำกันในฐานข้อมูล

ผู้วิจัยพบว่าความคิดเห็นของบรรณารักษ์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ อยู่ในระดับมากในทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าระบบห้องสมุดอัตโนมัติมีความสำคัญต่องานห้องสมุด อันได้แก่ ด้านระบบงานการบริการยืม-คืน ด้านประโยชน์การใช้งาน ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ ด้านระบบงานการสืบค้น และด้านระบบงานบรรณนิเวศอย่างแท้จริงสอดคล้องกับ ดุษษา โชติกิจวิบูลย์ [13] ระบบห้องสมุดอัตโนมัติแบบบูรณาการเป็นการนำคอมพิวเตอร์เข้ามาประมวลผล สามารถบันทึกข้อมูลเข้าเพียงครั้งเดียว และใช้ข้อมูลร่วมกันได้ในระบบงานย่อยต่าง ๆ กล่าวคือ สามารถเชื่อมโยงงานกันได้ ตั้งแต่งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ งานวิเคราะห์หมวดหมู่และจัดทำรายการ งานบริการยืม-คืน งานวารสาร และงานสืบค้นรายการแบบออนไลน์ ตลอดจนสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างถูกต้องปลอดภัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่าด้านระบบงานการบริการยืม-คืน ด้านประโยชน์การใช้งาน ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ ด้านระบบงานการสืบค้นและด้านระบบงานบรรณนิเวศ จะเห็นว่าในทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สามารถสรุปได้ว่าระบบห้องสมุดอัตโนมัติเป็นเทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยในการบริหารจัดการ ขั้นตอน กระบวนการทำงาน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากกับงานห้องสมุด สอดคล้องกับวงศ์สว่าง เชาว์ชุตี [26] กล่าวถึง ประโยชน์ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติดังนี้

1. ช่วยลดระดับทักษะของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานบุคลากรจะมีเวลาในการตัดสินใจวางแผน และปฏิบัติงานอื่น ๆ ได้มากขึ้น เช่น การบริการคั่นสารสนเทศด้วยระบบออนไลน์ นอกจากจะเป็นการประหยัดเวลาแล้วบรรณารักษ์ยังสามารถเพิ่มพูนความสามารถในการปฏิบัติงาน
2. ลดภาระงานที่มีปริมาณมากและลดความซ้ำซ้อนของงาน ช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาสั้น ๆ เช่น การสร้างฐานข้อมูลบรรณานุกรม เมื่อผู้อื่นต้องการเรียกใช้เพื่อปรับปรุงข้อมูล หรือเพื่องานบริการใด ๆ ก็จะสามารถเรียกข้อมูลจากฐานข้อมูลมาใช้งานได้ โดยไม่จำเป็นต้องสร้างฐานข้อมูลใหม่
3. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ ทั้งด้านคุณภาพ และปริมาณซึ่งห้องสมุดสามารถ จัดให้มีบริการใหม่ ๆ ทันสมัยเพิ่มขึ้น และปรับปรุงบริการที่มีอยู่เดิมให้ดียิ่งขึ้นเนื่องจากระบบจะช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน ทำให้มีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว
4. เพิ่มประสิทธิภาพของระบบงานต่าง ๆ ซึ่งระบบห้องสมุดอัตโนมัติจะช่วยในการจัดระบบการจัดเก็บสืบค้น และเผยแพร่สารสนเทศของห้องสมุดให้สะดวกรวดเร็ว ลดภาระงานประจำอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การจัดหาสารสนเทศ การวิเคราะห์เลขหมู่และทำรายการ งานวารสาร การยืม-คืนสารสนเทศ การสืบค้นสารสนเทศ และอื่น ๆ
5. ช่วยอำนวยความสะดวกในการร่วมมือระหว่างห้องสมุด และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ซึ่งการร่วมมือกันจะสามารถใช้ทรัพยากรสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด และช่วยลดค่าใช้จ่ายได้
6. ข้อมูลที่มีอยู่ในระบบจะทันสมัยอยู่เสมอ เมื่อมีการปรับปรุงข้อมูลใด ๆ จะประมวลผล และแสดงข้อมูลล่าสุดให้ทราบอยู่เสมอ ทำให้ผู้ใช้ได้ใช้ข้อมูลล่าสุด

5.1.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตามสังกัดสถาบันมีดังนี้

5.1.3.1 จำแนกตามเพศ

พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกันอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านระบบงานการสืบค้น ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ ด้านระบบงานบรรณวารสาร และด้านประโยชน์การใช้งาน แตกต่างกันอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านระบบงานการบริการยืม-คืน

5.1.3.2 จำแนกตามอายุ

พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จำแนกตามอายุไม่แตกต่างกันอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านระบบงานการสืบค้น ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ ด้านระบบงานบรรณนิเวศ และด้านประโยชน์การใช้งาน แตกต่างกันอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านระบบงานการบริการยืม-คืน

5.1.3.3 จำแนกตามระดับการศึกษา

พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จำแนกตามระดับการศึกษาไม่แตกต่างกันอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านระบบงานการสืบค้น และ ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ และด้านประโยชน์การใช้งาน และแตกต่างกันอยู่ 2 ด้าน คือ ด้านระบบงานการบริการยืม-คืน และด้านระบบงานบรรณนิเวศ

5.1.3.4 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานไม่แตกต่างกันอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านระบบงานการสืบค้น ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ ด้านระบบงานบรรณนิเวศ และด้านประโยชน์การใช้งาน แตกต่างกันอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านระบบงานการบริการยืม-คืน

5.1.3.5 จำแนกตามสังกัดสถาบัน

พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เมื่อจำแนกตามสังกัดสถาบันไม่แตกต่างกันอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านระบบงานการสืบค้น ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ ด้านระบบงานบรรณนิเวศ และด้านประโยชน์การใช้งาน แตกต่างกันอยู่ 1 ด้าน คือ ด้านระบบงานการบริการยืม-คืน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ในภาพรวม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน สังกัดสถาบัน พบว่าในด้านการสืบค้น ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ ด้านระบบงานบรรณนิเวศ และด้านประโยชน์

การใช้งาน จะไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านระบบงานการบริการยืม-คืนจะแตกต่างกันแสดงให้เห็นว่าระบบห้องสมุดอัตโนมัติ สามารถที่จะใช้ได้กับบรรณารักษ์โดยทั่วไป ยกเว้นด้านระบบงานการบริการยืม-คืน ที่แตกต่างกันอาจจะมีปัญหาอยู่บ้าง เนื่องจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เป็นระบบเฉพาะงานจำเป็นต้องมีการอบรมให้ความรู้กับบุคลากรเหล่านั้นด้วย สอดคล้องกับ น้ำทิพย์ วิภาวิน [21] ที่กล่าวว่าผู้ใช้งาน คือ บรรณารักษ์ที่ใช้ชุดคำสั่งเพื่อดำเนินการต่าง ๆ ของห้องสมุด ซึ่งควรเป็นผู้ที่มีพื้นความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ และมีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เช่น สารสนเทศ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 การศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

ผลของการศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ประกอบด้วยด้านระบบงานการบริการยืม-คืน ด้านประโยชน์การใช้งาน ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ ด้านระบบงานการสืบค้น และด้านระบบงานบรรณานุกรมวารสาร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1.1 ด้านระบบงานการบริการยืม-คืน

ผลการวิจัย พบว่าความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติสามารถให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบประวัติรายการค่าปรับ การจ่ายเงิน การให้ส่วนลดได้ สามารถกำหนดสิทธิการให้บริการยืม-คืน ได้หลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสมของแต่ละห้องสมุด รวมถึงการกำหนดค่าปรับ การบล็อกสมาชิก ตรวจสอบรายละเอียดข้อมูลการยืม-คืนของผู้ใช้ขณะที่ให้บริการยืม-คืนทันทีให้บริการจองสำหรับรายการที่ผู้ใช้ต้องการได้ มีการจัดเก็บระเบียบข้อมูลสมาชิกโดยไม่จำกัดความยาวในการจัดเก็บข้อมูล และสามารถรองรับเลขบาร์โค้ดรหัสสมาชิกของผู้ใช้ได้ทั้งตัวเลข และตัวอักษร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณิการ์ ลินพิศาล [20] ได้ศึกษาเพิ่มเติมถึงองค์ประกอบที่สำคัญของระบบห้องสมุดอัตโนมัติอีกประการหนึ่ง คือ ข้อมูลที่อยู่ในรูปที่เครื่องคอมพิวเตอร์อ่านได้ เช่น ข้อมูลการยืม-คืน การจัดซื้อและการจัดการข้อมูล ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ระบบจะนำไปใช้เป็นประจำในแต่ละวัน เช่น

ข้อมูลบรรณานุกรม และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหนังสือแต่ละเล่ม จะถูกสร้างและจัดเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในการสืบค้น โดยคอมพิวเตอร์ในภายหลัง และเนื่องจากเพิ่มข้อมูลมีความสำคัญมากในการแปลงผันข้อมูล จากฐานข้อมูลระบบเดิมไปสู่ระบบใหม่ที่จะทำการติดตั้งเพิ่มข้อมูลสำคัญ 5 ประเภท ที่ทำให้การทำงานในระบบห้องสมุดอัตโนมัติสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ เพิ่มข้อมูลบรรณานุกรม เพิ่มข้อมูลเกี่ยวกับหนังสือแต่ละฉบับ เพิ่มข้อมูลผู้ยืม เพิ่มข้อมูลร้านค้า และเพิ่มข้อมูลการเงิน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑาทิพย์ จันทร์ถุน [25] องค์ประกอบของระบบห้องสมุดอัตโนมัติแบ่งได้ 6 ส่วน ดังนี้ 1. ฮาร์ดแวร์ ประกอบด้วยอุปกรณ์ทางด้านเทคนิคต่าง ๆ รวมถึงระบบการประมวลผล/เครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย ระบบการจัดเก็บข้อมูล เช่น เครื่องจับงานบันทึกข้อมูล เครื่องอ่านซีดี-รอม อุปกรณ์โทรคมนาคม เช่น โมเด็ม เราเตอร์ อุปกรณ์ต่อพ่วง เช่น เครื่องพิมพ์ และคีย์บอร์ด เป็นต้น 2. ซอฟต์แวร์ ประกอบด้วยซอฟต์แวร์ระบบ ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์ที่ทำหน้าที่จัดการข้อมูลระหว่างชุดคำสั่งกับเครื่องคอมพิวเตอร์ เช่น ระบบปฏิบัติการ ส่วนซอฟต์แวร์ประยุกต์ เป็นชุดโปรแกรมที่ทำให้ฮาร์ดแวร์สามารถกำหนดลักษณะงานของแต่ละชุดคำสั่งได้ เช่น โปรแกรมควบคุมการยืม-คืน ชุดโปรแกรมการจัดทำรายการทรัพยากรสารสนเทศ 3. เพิ่มข้อมูล หมายถึง เพิ่มข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นส่วนจัดเก็บรายละเอียดของข้อมูลต่าง ๆ ที่ใช้ในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เช่น รายการบรรณานุกรม ระเบียบผู้ใช้ และสถิติต่าง ๆ 4. บุคลากร หมายถึง บุคคลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ได้แก่ บุคลากรด้านคอมพิวเตอร์ บรรณารักษ์ และผู้ใช้บริการ 5. ระบบเครือข่าย และการสื่อสารข้อมูลที่จะเชื่อมโยงผู้ใช้งานกับระบบห้องสมุด และ 6. ทรัพยากรสารสนเทศซึ่งมีประเภทต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์

5.2.1.2 ด้านประโยชน์การใช้งาน

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติบูรณาการระบบงานของห้องสมุดให้ทำงานร่วมกันได้ เช่น งานวิเคราะห์หมวดหมู่ และทำรายงาน งานบริการยืม-คืน สามารถสืบค้นเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลระบบห้องสมุดอื่น ๆ ได้ มีระบบการจัดทำรายงาน ทำให้สามารถตรวจสอบสถิติการปฏิบัติงานและการให้บริการได้ลดภาระการทำงานและการให้บริการของบรรณารักษ์ และค้นหาข้อมูลได้สะดวกรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัย นพดล เจริญตระกูล [14] ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติแบบบูรณาการในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ กรณีศึกษาระบบ INNOPAC โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการใช้และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติแบบบูรณาการ INNOPAC ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 15 แห่ง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ว่าห้องสมุดส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมงบประมาณในการบำรุงรักษา พัฒนาระบบ พัฒนาบุคลากร แต่มี

ปัญหาในการใช้ภาษาไทยกับระบบ อีกทั้งยังไม่มีคู่มือการใช้งานที่เป็นภาษาไทยและห้องสมุดไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงรหัสคำสั่งเองได้ รวมถึงบางคำสั่งไม่สอดคล้องกับระเบียบแบบแผนของระบบราชการไทย นอกจากนี้ หากมีปัญหาในการใช้ระบบห้องสมุดต้องสอบถามไปยังบริษัทผู้ขาย ทำให้เสียเวลาในการรอคำตอบและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที

5.2.1.3 ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ

ผลการวิจัย พบว่าความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติสามารถถ่ายข้อมูลออกและนำเข้าข้อมูลระบบบรรณานุกรมได้โดยสะดวก มีรูปแบบ Work form ในการลงรายการข้อมูลหลากหลายตามประเภทของทรัพยากร เช่น หนังสือ วารสาร สื่อโสตทัศนวัสดุ มีการป้องกันการนำเข้าข้อมูลระเบียบที่ซ้ำกับในฐานข้อมูล ลงรายการข้อมูลได้หลายภาษาในฐานข้อมูลเดียวกัน มีการรองรับบาร์โค้ดของหนังสือได้ทั้งตัวเลขและตัวหนังสือ และสามารถกำหนดไม่ให้แสดงข้อมูลในหน้าจอ OPAC กรณีที่มีการลงรายการยังไม่สมบูรณ์หรือยังไม่พร้อมให้แสดงผลได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพดล เจริญตระกูล [14] พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการจัดเตรียมงบประมาณในการบำรุงรักษา พัฒนาระบบ พัฒนาบุคลากร แต่มีปัญหาในการใช้ภาษาไทยกับระบบ อีกทั้งยังไม่มีคู่มือการใช้งานที่เป็นภาษาไทยและห้องสมุดไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงรหัสคำสั่งเองได้ รวมถึงบางคำสั่งไม่สอดคล้องกับระเบียบแบบแผนของระบบราชการไทย นอกจากนี้ หากมีปัญหาในการใช้ระบบห้องสมุดต้องสอบถามไปยังบริษัทผู้ขาย ทำให้เสียเวลาในการรอคำตอบและไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันท่วงที

5.2.1.4 ด้านระบบงานการสืบค้น

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติเป็นระบบที่แสดงประวัติรายการคำที่สืบค้นและสามารถเรียกดูเพื่อนำมาสืบค้นอีกครั้งได้ สืบค้นข้อมูลได้หลายภาษาในฐานข้อมูลเดียวกัน การสืบค้นคำสำคัญจะปรากฏแถบสีหรือเน้นสีในคำค้นเพื่อให้เห็นชัดเจน แสดงผลข้อมูลได้มากกว่า 1 หน้าจอ เลือกข้ามไปหน้าที่ต้องการได้ มีการกำหนดขอบเขตการเพื่อจำกัดการค้นหาได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่ต้องเริ่มใหม่ (เช่น ปีที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ เนื้อหาของข้อมูล) และสามารถสืบค้นเชื่อมโยง ไปยังฐานข้อมูลห้องสมุดอื่น ๆ ได้มากกว่า 1 ห้องสมุดจากการสืบค้นครั้งเดียว ทำให้บรรณารักษ์ปฏิบัติงานได้สะดวกรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรรัมภา อัญชลีสังกาศ [36] พบว่าห้องสมุดมีการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติในงานบริการยืม-คืน งานสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ แบบออนไลน์หรือโอแพก งานจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ และงานควบคุมวารสาร ห้องสมุดส่วนใหญ่มีความต้องการใช้ชุดคำสั่งหลักของ

ห้องสมุดอย่างน้อย 2 ชุดคำสั่งทำงานในลักษณะบูรณาการ เช่น งานวิเคราะห์หมวดหมู่และทำรายการ และงานบริการยืม-คืน เป็นต้น ระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่นำมาใช้ควรมีความสามารถในการถ่ายโอนข้อมูลจากระบบเดิมไปสู่ระบบใหม่ มีช่องทางในการเข้าถึงข้อมูลที่หลากหลาย มีบริการหลังการขายของผู้พัฒนาระบบ เช่น การติดตั้ง การฝึกอบรม การบำรุงรักษา เป็นต้น และการปรับปรุงซอฟต์แวร์ให้ทันสมัยเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้

5.2.1.5 ด้านระบบงานบรรณานุกรม

ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากระบบห้องสมุดอัตโนมัติมีการถ่ายข้อมูลออกและนำเข้าข้อมูลระเบียบบรรณานุกรมด้วยเพิ่มข้อมูลมาตรฐาน MARC ISO 2709 ได้สะดวก การสร้างระเบียบข้อมูลจาก Work form ในลักษณะออฟไลน์ได้ ลงรายการข้อมูลได้หลายภาษา การสืบค้นจากชื่อวารสารจะแสดงรายชื่อบทความให้ทราบภายใต้วารสารชื่อเรื่องเดียวกัน ช่อนระเบียบบรรณานุกรมไม่ให้นำเสนอข้อมูลในหน้าจอ OPAC กรณีที่ยังไม่พร้อมให้แสดงผลได้ และป้องกันการนำเข้าข้อมูลระเบียบที่ซ้ำกับในฐานข้อมูลซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วงศ์สว่าง เชาว์ชุตติ [26] กล่าวถึงประโยชน์ของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ด้าน ระบบงานบรรณานุกรม ประกอบด้วย

- 1) มีเมนูรองรับการถ่ายข้อมูลออก และนำเข้าข้อมูลระเบียบบรรณานุกรม ด้วยเพิ่มข้อมูลมาตรฐาน MARC ISO 2709 ได้โดยสะดวก
- 2) มีฟังก์ชันการนำเข้าข้อมูลระเบียบบรรณานุกรมสามารถกำหนดค่า Load Option เพื่อตรวจสอบ และป้องกันการนำเข้าข้อมูลระเบียบที่ซ้ำกับในฐานข้อมูล
- 3) มีมาตรฐาน Unicode ในการลงรายการข้อมูลได้หลายภาษาใน Tag เดียวกัน เขตข้อมูลเดียวกัน ระเบียบข้อมูลเดียวกัน ในฐานข้อมูลเดียวกัน
- 4) มีการรองรับการลงรายการระเบียบข้อมูลตามมาตรฐาน MARC21 ในรูปแบบ ISO-2709 และ AACR2
- 5) มีรูปแบบ Work form ในการลงรายการข้อมูลบรรณานุกรม ได้แก่ ชื่อผู้แต่ง ชื่อบทความ หัวเรื่อง ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ วัน เดือน ปี เลขหน้า สารสังเขป เป็นต้น
- 6) สามารถสร้างระเบียบข้อมูลจาก Work form ในลักษณะออฟไลน์และสามารถนำเข้าข้อมูลเข้าสู่ฐานข้อมูลได้ในภายหลัง
- 7) มี GUI Workstation เต็มรูปแบบทั้ง Menu bar, Tool bar, Icon, Drop-down menu, Pull down list box โดยไม่ต้องใช้คำสั่งแบบ Command Line
- 8) มีการลงรายการในเขตข้อมูล 008 ให้เลือกรายละเอียดลักษณะรูปแบบของทรัพยากร โดยไม่ต้องพิมพ์

9) มีฟังก์ชันในการเลือกซ่อน ระเบียบนครชนีวารสารไม่ให้นำแสดงข้อมูลในหน้าจอ OPAC กรณีที่มีการลงรายการยังไม่สมบูรณ์หรือยังไม่พร้อมให้นำแสดงผล

10) สามารถสืบค้นจากชื่อบทความและชื่อวารสาร โดยการสืบค้นจากชื่อวารสารจะแสดงรายชื่อบทความให้ทราบภายใต้วารสารชื่อเรื่องเดียวกัน

11) สามารถสืบค้นไปยังฐานข้อมูลห้องสมุดต่าง ๆ ผ่านมาตรฐานโปรโตคอล Z39.50 เพื่อทำสำเนาระเบียบข้อมูลบรรณานุกรม มาจัดเก็บในฐานข้อมูลของห้องสมุด

5.2.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกที่มีต่อระบบห้องสมุดอัตโนมัติ แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ บรรณารักษ์จะมีพื้นฐานความรู้ที่เท่าเทียมกัน ทางด้านความสามารถทางด้านความรู้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศระบบห้องสมุดอัตโนมัติ สอดคล้องกับ อรรัมภา อัญชลิสังกาศ [36] ที่กล่าวว่า ที่พบว่าบุคลากรของห้องสมุดที่มีพื้นฐานความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับภาระงาน ทำให้การดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหาร และบรรณารักษ์ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ อาจใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภูมิภาคตะวันตกดังนี้

5.3.1 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรจัดการด้านระบบงานการสืบค้นให้สามารถสืบค้นเชื่อมโยงไปยังฐานข้อมูลห้องสมุดอื่น ๆ ได้มากกว่า 1 ห้องสมุดจากการสืบค้นครั้งเดียว

5.3.2 ด้านระบบงานการวิเคราะห์และลงรายการ ควรกำหนดไม่ให้นำแสดงข้อมูลในหน้าจอ OPAC กรณีที่มีการลงรายการยังไม่สมบูรณ์ หรือยังไม่พร้อมให้นำแสดงผลได้

5.3.3 ด้านระบบงานการบริการยืม-คืน ควรมีการจัดเก็บระเบียบข้อมูลสมาชิกโดยไม่จำกัดความยาวในการจัดเก็บข้อมูล และสามารถรองรับเลขบาร์โค้ดรหัสสมาชิกของผู้ใช้ได้ทั้งตัวเลข และตัวอักษร

5.3.4 ด้านระบบงานนครชนีวารสาร ควรป้องกันการนำเข้าสู่ข้อมูลระเบียบที่ซ้ำกับในฐานข้อมูล

5.3.5 ด้านประโยชน์การใช้งาน ควรพัฒนาในเรื่องของการค้นหาข้อมูลได้สะดวกรวดเร็วซึ่งเป็นการส่งเสริมการทำงานบรรณารักษ์ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

